

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum sit in sola speculatione Dei, qua per essentia in videtur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

separari, cointelligitur et cognitio que habetur de Deo, cognoscendo substantias separatas. Sicut enim in precedenti articulo in cognitione sensibilibus cointelligebatur cognitio Dei, & substantiarum separatarum per sensibilia: ita proportionaliter hic intelligendum est. Secundo, quod simile accidere potest dubium, de perfectione ultima intellectus

est. Vnde ultima perfectio intellectus humani est per coniunctionem ad Deum, qui est principium & creationis animae, & illuminationis eius. Angelus autem illuminatur tanquam minister, ut in primo habitum est. unde suo ministerio adiuuat hominem ut ad beatitudinem perveniat, non autem est humana beatitudinis obiectum.

Ad tertium dicendum, quod attingi superiorem naturam ab inferiori, contingit dupliciter. Vno modo, secundum gradum potentiae participantis: & sic ultima perfectio hominis erit in hoc, quod homo attingat ad contemplandum, sicut angeli contemplatur. Alio modo, sicut obiectum attingitur a potentia: & hoc modo ultima perfectio cuiuslibet potentiae est, ut attingat ad id, in quo plene invenitur ratio sui obiecti.

ARTICULUS VIII.

Utrum beatitudo hominis sit in visione divinae essentiae.

Ad octavum sic proceditur. Videtur, quod beatitudo hominis non sit in visione ipsius divinae essentiae. Dicit enim Dionysius in primo capitulo mysticae theologiae. Quod per id quod est supremum intellectus, homo Deo coniungitur sicut omnino ignoto: sed id quod videtur per essentiam, non est omnino ignotum, ergo ultima intellectus perfectio seu beatitudo, non consistit in hoc, quod Deus per essentiam videtur.

2. Praeterea. Altioris naturae perfectio, altior est: sed haec est perfectio divini intellectus propria, ut suam essentiam videat, ergo ultima perfectio intellectus humani ad hoc non pertingit, sed infra subsistit.

SED CONTRA est, quod dicitur 1. Ioannis 3. Cum apparuerit, similes ei erimus, & videbimus eum, sicuti est ipse.

RESPON. Dicendum, quod ultima & perfecta beatitudo non potest esse, nisi in visione divinae essentiae. Ad cuius evidentiam duo consideranda sunt. Primum quidem, quod homo non est perfecte beatus, quoadiu restat sibi aliquid desiderandum, & querendum. Secundum est, quod unus cuiusque potentiae perfectio attenditur secundum rationem

naturale a natura, ut subiecto tantum, & sic naturaliter desideramus visionem Dei: & a natura ut subiecto, & modo, & sic procedunt obiectiones. Nec propterea aliquid admittitur efficaciter huius rationis, quoniam perfecta beatitudo neutrum huiusmodi desiderium imperfectum relinquit. Posset quoque dici, quod auctor tractat de homine, ut theologus, cuius (ut in secundo contra Genti, c. 4. dicitur) est considerare creaturas non secundum proprias naturas, sed ut ad Deum sunt relatae. Et sic, licet homini absolute non in se naturale huiusmodi desiderium, est tamen naturale homini ordinato a divina providentia in illam patriam, &c. Et haec duae responsiones sunt generales ad omnem huiusmodi materiam, specialiter tamen ad hanc huius articuli materiam descendendo, dici potest, quod intellectus humanus scies, an est, de Deo, & communiter desiderat naturaliter scire de Deo, quod est, in quantum sub numero causarum comprehenditur, & non absolute nisi per quaedam consequentiam. Et hoc est verum: quia inditum est naturaliter, ut viso effecto, desideremus nosse quid est causa, quaequid sit illa.

nem sui obiecti. Obiectum autem intellectus est quod quid est, id est, essentia rei, ut dicitur in 3. de anima. vnde intantum procedit perfectio intellectus, in quantum cognoscit essentiam alicuius rei. Si ergo intellectus alicuius cognoscat essentiam alicuius effectus, per quam non possit cognosci essentia causa, ut scilicet sciatur de causa, quid est, non dicitur intellectus attingere ad causam simpliciter, quamvis per effectum cognoscere possit de causa, an sit. Et ideo remanet naturaliter homini desiderium, cum cognoscit effectum, & scit cum habere causam, ut etiam sciat de causa, quid est: & illud desiderium est admirationis, & causat inquisitionem, ut dicitur in principio Metaphysicae. puta, si alicuius cognoscens eclipsim solis, considerat, quod ex aliqua causa procedit, de qua, quia nescit quid sit, admiratur, & admirando inquit: nec ista inquisitio quietescit, quousque perveniat ad cognoscendum essentiam causa. Si igitur intellectus humanus cognoscens essentiam alicuius effectus creati, non cognoscat de Deo, nisi, an est, nondum perfectio eius attingit simpliciter ad causam primam, sed remanet ei adhuc naturale desiderium inquirendi causam: vnde nondum est perfecte beatus. Ad perfectam igitur beatitudinem requiritur, quod intellectus pertingat ad ipsam essentiam primae causa: & sic perfectio nem suam habebit per unionem ad Deum sicut ad obiectum, in quo solo beatitudo hominis consistit, ut supra dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod Dio. loquitur de cognitione eorum qui sunt in via, tendentes ad beatitudinem.

Ad secundum dicendum, quod sicut supra dictum est, finis potest accipi dupliciter. Vno modo, quantum ad rem ipsam quae desideratur: & hoc modo idem est finis & superioris & inferioris naturae, immo omnium rerum, ut supra dictum est. Alio modo, quantum ad consecutionem huius rei. & sic diversus est finis superioris & inferioris naturae secundum diversam beatitudinem ad rem talem. Sic igitur altior est beatitudo Dei suam essentiam intellectu comprehendens, quam hominis, vel angeli uidentis, & non comprehendentis.

Prima Secundae S. Thomae. B 3 Super

tex. 26. 1. 2.

cap. 2. c. 10. mediū 10. j.

art. 1. huius quæst.

art. 1. huius quæst.

q. 1. art. 2.

p. p. q. 111.

Supra art. 4.

Et 1. q. 12. art.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.

2. q. 26. art. 2.